Day:________ Date:________

سوال ۵:- خوشحال خان خټک

خوشحال خان خټک د پښتو ادب کښې یو لوئي شخصیت دي. هغه په سرائي اکوړه کښې شهباز خان کره پیدا شوي په 1022 هجري کښې. پښتو ډېر چې سومره کار هغه کړي دومره بل هیڅ شاعر نه دي کړي. خوشحال خان په قلم هم استعمالول او د توري سړه هم مینه وه. هغه د ښکار شوقین هم وو. د ادب داسې اړخ نشته چې هغه پکښې لیک نه وي کړي په هر مضمون ئې کتاب لیکلي په هغوي کښې بازنامه، طب نامه، سوات نامه وغیره مشهور دي.

د پوهانو په نظر کښې

1) دوست محمد خان:-
دوست محمد خان وائي چې د انساني فکر داسې اړخ نشته چې خپل شاعري کښې هغوئي عکاسي نه وي کړي.

2) میجر راورټي:-
میجر راورټي وائي چې په هغه شاعري کښې د مغرب شاعرانو په شان فراواني ده او په هر مضمون ئې طبع ازمائي کړي.

Scanned with CamScanner

Day:
Date:

3) سر اولف کېږو:-

سر اولف کېږو وائي چې نن او سه د پښتو زړونو کښې هغه شاعري نقش ده

قامي شاعري

(1) د مغل د پاره مې توري وهلي
پښتنو راته کړې ډېرې سختلي

په دې شعر کښې خوشحال خان وائي چې جنګ چې د مغل د پاره په جنګ کښې پښتنو خلاف او جنګېدو او د دې وجه پښتانه ته ډېر خفه شو او یوسفزي هم د هغه خلاف شو

Explanation must be exaggerated

(2) اطاعت د [illegible] هم
چې بادشاه د زماني په زړه کافر دي

په دې شعر کښې هغه وائي چې هغه د اورنګزیب اطاعت نه کوي او هغه بادشاه نه مني. خوشحال وائي چې هغه په زړه کښې د پښتنو خلاف ډېر نفرت دې او په زړه کافر دې ایمان پکښې نشته.

(3) چې په زوم پښتنو خو څېزې خوشحالېږي
اورنګزیب هسې بادشاه دې د اسلام

په دې شعر کښې شاعر وائي چې اورنګزیب د پښتنو په ظلم بانتې خوشحالېږي. بادشاه تنقید کوي چې داسې سړې د اسلام بادشاه نه دې. ځکه د هغه خلاف شو.

Scanned with CamScanner

رزمیه شاعري

1) اتفاق به پښتنو کښې پیدا نشو
ګني ما د مغل مریدان پاره کړه

خوشحال خان وائي چې د پښتنو کښې اتفاق نشته ځکه یو بل سره جګړې کوي. که دا یو ځای وې او اتفاق وو نو ځکه به مغل خلاف جنګ کښې کامیاب شوي وو.

2) په جهان د ننګیالي دي دوه کاره
یا به وخري ککرې یا به کامران شي

دې کښې خوشحال خان د ننګ و همت خبره کوي. ځکه وائي چې په جنګ کښې ننګ او همت ساتل پکار دي. اخر یو نتیجه به راوزي چې یا به کامیاب شي او یا به وبیلي.

3) بل ځیږ لیدلے نشي په دا منځ کښې
یا مغل نر مېنځه ورک یا پښتون خوار

خوشحال وائي چې بله لار نشته د په ره کښې او د مغل د منځ ځکه به جنګیږي. دوا ده یو ځائے نشي اوسیدلي. یا به مغل ختمیږي او بیلي او یا به پښتون څو د اولاد به نه پاتې کیږي.

Day:________ Date:________

عشقيه شاعري

1) په درست جهان به نه وي زما غوندې رسوا بل
ورځم توره و ښکلي چې مئين واورم به تا بل

په دې شعر کښې خوشحال خان وائي چې د هغه په شان نور څوک رسوا [illegible] نشته. چې هغه واوري چې د هغه جانان ساتي نور څوک مئين دي نو هغه بيسې توره راوباسي.

2) يا به ستا زلفې و نسيم په لاس کښې
يا به سر ورباندې [illegible] دوه وېناوي.

خوشحال خان وائي چې هغه د خپل جانان زلفې نيول غواړي. په دې هکله هغه هر کوشش کوي يا خو دې دوران کامياب شي او يا به پاتې شي. خوشحال د مينې خبره پکښې کوي.

3) يا به سر د خپل و رمينز د وينو رنګ کړم
يا ښکال کړم ستا شونډې ملوکي

په دې شعر کښې هم خوشحال خان خپل مينې اظهار کوي. هغه وائي چې هغه د خپل جانان شونډې ښکلول [illegible] غواړي او [illegible] هغې ديارا هر سه کوي. په شعر کښې د وينو او شونډو تشبيح کوي.

Day:______ Date:______

اخلاقي شاعري

1) که تکیه ده خو تکیه دیوه خدائ دهٔ
چې په بل ئې کړهٔ خه حال لري تکیه

خوشحال خان د تکیه او توکل په ھکله خبره کوي. ھغه وائي چې د انسان باندې توکل نه کېږي بلکه انسان ته ما پکار ده چې خدائے باندې یقین ساتي. نور په ھیڅ شي ھم یقین نه دې پکار

Explanation is not up to the mark

2) چې د خلقو نیکخواهي لري په زړه کښې
مبارک شه بادشاهي لري په زړه کښې

خوشحال خان وائي چې انسان ته پکار ده چې د نورو نیکخواهي لري. چې د بل د پاره خه سوچ کوي. داسې کس د بر صفا زړه وي او لکه چې په زړه بادشاه وي.

3) چې محنت په ځان قبول کا راحت مومي
رنج او ګنج سره دواړه دي ټمري

په دې کښې خوشحال د محنت خبره کوي. ھغه وائي چې ګم کس محنت کوي نو ھغه کامیابېږي راحت ھغه وخت راځي چې محنت وکي. رنج او درد انسان ته راځي که ھغه محنت نه وي کړې.

4) چې دروغ تر خولې وباسي ګله خوله وه
چې رښتیا تر خولې وباسي خوله ھغه

Scanned with CamScanner

Day: Date:

په دې شعر کښې خوشحال خان د رښتیا ویل اهمیت بیانوي. ~~خوګ~~ هغه وائي چې رښتیا ویل پکار دي یو انسان ته. په دروغو خوله نه جوړیږي بلکه په رښتیا ویلو د انسان عزت جوړیږي.

د خوشحال خان د پښتو ادب کښې ډیر لوی ډیر اهم کردار دی. هغه پښتو ژبې دپاره ډیر کار کړی. د ادب هر اړخ کښې شاعري کړې ده او په هر مضمون لیک کړیې. هغه شاعري ئې هم ډیر جوش و جذبې سره یادېږي.

Day: Date:

Q6:- رحمان بابا

رحمان بابا د پښتو ژبې تاریخ کښې یو اوچت نوم دی. د هغه شاعرۍ د نثرینه ، زنانه ، زاړه او ځوانان ټول کښې ډیره مقبوله ده. د رحمان بابا ابتدائي ژوند باندې ډیر معلومات ~~نشو~~ نشته. څو څومره مقبولیت رحمان بابا ته حاصل دی دومره نور هیڅ شاعر ته نه دی حاصل. د هغه ټولو ته زیات شعرونه د متلو ته اوریدلي دي. چې څرګند ~~هغو~~ هغه شاعري لوی هغه ته نیوادي چې دارنی وخت شاعري ده.

پوهانو په نظر کښې :-

1) دوست محمد خان -

دوست محمد خان خپل کتاب "رحمان بابا" کښې وائي چې د رحمان د غزل ژبه عام طور سره ډیره صفا ده ، ساده ده او بې روانی ، پکښې. هغه خپل خیالات ډیر ښه طریقې سره بیان کړي.

2) سید رسول رسا-

سید رسول رسا وائي چې د رحمان بابا شاعري څومره ځله سړی لولی دومره هغه یو نوي معنا انکشاف کیږي. هر ځل یو نوي معنی تریخ ورته راځي.

مختلف اډخونه شاعري

1) سخی سړی د خدائ دوست دی
ولو کان فاسقا
سړی بخیل د خدائ دښمن دی
ولو کان زاهدا

په دې شعر کښې رحمان بابا وائي چې
سړی سړي ته پکار دي چې سخاوت کوي
ځکه چې خدائ داسې کس ډیر خوښ وي.
او چه کم کس بخیل وي او سخاوت نه کوي
هغه خدائ سره نزدې نه شي راتلې.

2) مونږ به نشي په حرص بې قناعته
اې د تخت اورنګزیب ناسته ګدا یه

په دې شعر کښې رحمان بابا وائي چې
حرص یو انسان د پاره نقصان لري. څوک
هم خپل حرص نشي پوره کولې. ګویا که
هغه اورنګزیب په تخت هم ناست وي نو
هغه حرص نه خلاصیږي. ځکه دې نه ځان
ساتل پکار دي.

3) که څوک انصاف د لاس کښې درکا
خپل تمو او د بل اس به برابر کړي

په دې شعر کښې شاعر وائي چې کله
د انصاف کوله په ځائے کښې نو پکار ده
چې بې انصافي سره فیصله نه کوي. انصاف

Scanned with CamScanner

Day:________ Date:________

ټول ډېر ګران کار دی او بېکار ده
چې څوک څومره هم انصاف کوي شي
دومره وکي.

4) دا دنیا خندا یوه شیبه ده
خو د مرګ نه وروسته حساب او بزدي

په دې شعر کښې رحمان بابا وائي: چې
دنیا فاني ده. ډېر کم وخت مجموعه ده
خو مرګ نه پس یو ډېر لوی حساب
باقي دی. ځکه بکار ده چې خپل حساب
ته ځان تیار ساتل ضروري دي. او څوک
دنیا کښې ځان ورک نه کي.

5) زه د عشق په بازار کښې فقیر یم
د زرو مال سودا مې هېڅ نشته

په شعر کښې رحمان بابا د عشق او روحاني
فکر خبره کړې. خپل ځان ته بې فقیر وائي
د خدائي مینې او وائي چې خپل د زرو
مال څه هېڅ بکار نشته. رحمان بابا د دنیا وي
مال پیسې زور کولو ته خه نه ګوري او روحاني فکر
عکاسي خپل شاعري کښې کړې ده.

6) غرور له ځان سره څوک نه وړي
انسان خاورې کېږي نوم پاتې کېږي

رحمان بابا وائي چې انسان ته غرور نه دي
ټول بکار. انسان فاني دی او خاورې شي

Scanned with CamScanner

Day: ______ Date: ______

خو مرګ نه پس هغه نوم ژوندي وي
او خلک ئې یادوي. ځکه بهتر ده
چې څوک غرور سره کار نه کړي.

7) زړه د انسان د خدائې کور دی رحمانه
~~زړه پاک کړه چې~~
چې په زړه کښې کینه وي خدائې نه اوسي

رحمان بابا وائي چې خدائې هغه زړه
کې پاتې کیږي چې کم صفا وي. کم کس
کښې چې کینه وي یا غلط صفات وي
نو هغه ځائے کښې خدائې نه راځي. ځکه
بهتر ده چې خلک په ځان کښې ښه
صفات پیدا کي.

8) بې عمل که کتاب کېږدې په سر څه شو
ګویا اینښي ئې تر پیسو لاندې کتاب دی

رحمان بابا د علم او عمل جوړه جوړه کوي.
هغه وائي چه صرف علم حاصل کول سره
کار نه کیږي. یو انسان نه بهتر ده
چې هغه علم خپل عمل کښې ښکاره کوي
مني دمحا صرف علم صحیح فائده نه کوي.
علم او عمل یو ځائې بهتر دی.

Day:________ **Date:**________

رحمان بابا شاعري کښې يو صفائي او
رواني ده په دغه وجه ډېر مقبل شاعر
دي. ځکه شاعري کښې دېنه او بدنه
اوړي. د عام زندګۍ يو عکاسي کوي
ځکه هر انسان ته ښکاري چې داښن
ليکلي شوي. يو ډېر مقبول شاعر پاتې
شوې.